

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Č.j. MV-3270-15/PO-OVL-2014

Praha 8. ledna 2014
Počet listů: 7

S c h v a l u j i :

Generální ředitel HZS ČR
brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba v. r.

T e z e (t é m a t a)

**ODBORNÉ PŘÍPRAVY PRO FUNKCI
VELITEL DRUŽSTVA**

TEZE (témata) ODBORNÉ PŘÍPRAVY PRO FUNKCI VELITEL DRUŽSTVA

1. Všeobecné organizační požadavky

1.1. Organizace družstva a postavení jednotky PO v systému požární ochrany

Organizovat a řídit činnost družstva při zásahu a odborné přípravě podle povahy prováděné činnosti s ohledem na taktické možnosti družstva.

Potřebné znalosti:

- *zná taktickou a operační hodnotu družstva a družstva o sníženém početním stavu,*
- *zná obecné zásady provádění bojových rozvinutí a metodiku jejich výcviku,*
- *zná zásady povelové techniky pro řízení činnosti družstva a metody zadávání úkolů,*
- *zná grafické značky věcných prostředků,*
- *zná systém plošného pokrytí území kraje jednotkami PO.*

Potřebné dovednosti:

- *umí vydávat konkrétní a srozumitelné povely směřující k efektivnímu splnění zamýšleného cíle,*
- *je schopen organizovat činnost družstva zejména koordinovat postup jeho členů s postupným rozvržením dílčích úkonů směřujících k splnění úkolu,*
- *je schopen ověřovat, zda byl členy družstva pochopen záměr prováděné činnosti, tzn. uplatnění zpětné vazby,*
- *umí graficky vypracovat bojové rozvinutí družstva.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná rizika spojená s prováděním bojového rozvinutí v závislosti na prováděné činnosti a používaných věcných prostředcích.*

1.2. Organizace spojení a komunikace

Organizovat spojení u zásahů. Komunikovat s členy družstva v běžných i nouzových situacích.

Potřebné znalosti:

- *zná zásady spojového provozu,*
- *zná zásady a postupy nouzové komunikace s členy družstva,*
- *zná zásady organizace spojení v rámci IZS.*

Potřebné dovednosti:

- *je schopen organizovat spojení u zásahu tak, aby komunikace byla vedena v souladu s platnými předpisy a zároveň umožňovala efektivní plnění prováděných činností,*
- *je schopen komunikovat s členy družstva, kteří jsou v nebezpečné (nouzové) situaci.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná rizika spojená s nevhodně organizovaným spojením v místě zásahu,*
- *zná nebezpečí spojená s nouzovou komunikací.*

1.3. Organizace místa zásahu

Rozdělit místo zásahu na zóny, stanovit odpovídající režim práce, ochranné prostředky a nasazovat síly a prostředky. Vyhlásit příslušný stupeň poplachu a organizovat zásah do příjezdu velitele, který převezme velení zásahu.

Potřebné znalosti:

- *zná zóny, do nichž se člení místo zásahu, zná jejich význam a účel z taktických i organizačních hledisek,*
- *zná metody vytyčování zón v místě zásahu,*
- *zná činnosti vyžadující zvláštní režim práce,*
- *zná minimální podmínky a rozsah poskytování péče zasahujícím hasičům a osobám poskytujícím osobní a věcnou pomoc,*
- *zná ochranné prostředky a taktiku jejich použití,*
- *zná kritéria stanovené pro jednotlivé stupně poplachů,*
- *zná funkci a složení štábu velitele zásahu.*

Potřebné dovednosti:

- je schopen organizovat místo zásahu tak, aby režim práce a ochranné prostředky odpovídaly podmínkám v místě zásahu,
- je schopen stanoveným postupem a na základě předepsaných kritérií vyhlásit příslušný stupeň poplachu.

Bezpečnostní zásady:

- zná nebezpečí spojená s činnostmi vyžadujícími zvláštní režim práce,
- zná nebezpečí spojená s nesprávně zvolenými ochrannými prostředky.

1.4. Práva a povinnosti

Uplatňovat zákonná oprávnění při organizaci a řízení družstva při zásahu stanoveným postupem. Dodržovat povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů.

Potřebné znalosti:

- zná oprávnění velitele jednotky PO a velitele zásahu, vyplývající z právních předpisů,
- zná povinnosti a úkoly velitele jednotky PO, velitele zásahu, velitele úseku a velitele sektoru, vyplývající z právních předpisů,
- zná důvody, lhůty a postupy pro uplatňování náhrady ušlého výdělku, výdajů, věcné škody a odškodňování úrazů v souvislosti s poskytováním osobní a věcné pomoci.

Potřebné dovednosti:

- umí uplatnit pravomoci velitele zásahu a velitele jednotky PO při požáru a záchranných pracích,
- je schopen popsat postup pro uplatňování náhrady ušlého výdělku, výdajů, věcné škody a odškodňování úrazů v souvislosti s poskytováním osobní a věcné pomoci.

Bezpečnostní zásady:

- zná rizika související s poskytováním osobní pomoci na výzvu velitele jednotky PO nebo velitele zásahu,
- zná nebezpečí spojená s rozhodnutím o nedodržení technických podmínek věcných prostředků.

1.5. Dokumentace

Orientovat se v dokumentaci o akceschopnosti jednotky PO a ve stanoveném rozsahu provádět příslušné záznamy. Vyhodnocovat zásah a zpracovat zprávu o zásahu. Používat dokumentaci zdolávání požárů - operativní karty (dále jen „DZP“).

Potřebné znalosti:

- zná druhy dokumentace o akceschopnosti jednotky PO,
- zná postup a lhůty pro vypracování dílčích zpráv o zásahu a zpráv o zásahu,
- zná dokumentaci k odborné přípravě jednotky PO,
- zná dokumentaci související s orientací v hasebním obvodu své jednotky PO,
- zná význam grafických značek používaných v DZP,
- zná místo uložení DZP,
- zná strukturu a účel strážní knihy,
- zná důvody a metody hodnocení zásahu a činnosti družstva.

Potřebné dovednosti:

- umí vést jemu stanovenou dokumentaci o akceschopnosti jednotky PO,
- umí vyplnit dílčí zprávu o zásahu i zprávu o zásahu,
- je schopen provést vyhodnocení zásahu nebo činnosti družstva,
- umí popsat význam značek používaných v DZP.

1.6. Odborná a fyzická příprava

Připravit, provést a vyhodnotit odbornou a fyzickou přípravu družstva podle stanovených metodik.

Potřebné znalosti:

- zná strukturu plánu odborné přípravy jednotky PO,
- zná postupy pro přípravu přednášky a praktického výcviku,
- zná metodiku a způsoby provádění odborné a fyzické přípravy.

Potřebné dovednosti:

- *umí vypracovat osnovu přednášky a praktického výcviku podle témat zařazených v plánu odborné přípravy,*
- *je schopen řídit odbornou přípravu,*
- *je schopen organizovat fyzickou přípravu podle stanovených zásad.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná důsledky nesprávně prováděné odborné a fyzické přípravy ve vztahu k činnosti družstva v operačním řízení,*
- *zná bezpečnostní opatření a zásady při provádění praktického výcviku,*
- *zná nebezpečí a rizika spojená s prováděním fyzické přípravy.*

2. Zdolávání požárů**2.1. Dynamika požárů**

Odhadovat průběh požáru podle místa vzniku, druhu hořlavin, vlivu vnitřních i vnějších podmínek. Využívat informací o průběhu požáru při nasazování sil a prostředků a při určování hasebních látek.

Potřebné znalosti:

- *zná základy a předpoklady pro hoření a jevy provázející hoření,*
- *zná definici požáru,*
- *zná pásma, fáze a parametry požáru, možné cesty a směry jeho šíření,*
- *zná průběh požáru a podmínky výměny plynů v uzavřeném a otevřeném prostoru v závislosti na druhu, množství a charakteru hořlavé látky,*
- *zná principy hašení požáru.*

Potřebné dovednosti:

- *umí popsat dynamiku požáru na základě výše uvedených znalostí,*
- *umí vybrat vhodnou hasební látku v závislosti na charakteru požáru,*
- *je schopen odhadnout směr šíření požáru.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná důsledky nesprávného odhadu rozvoje požáru,*
- *zná důsledky použití nevhodně zvolené hasební látky.*

2.2. Taktika zdolávání požárů

Bezpečně zabránit stanovenými postupy dalšímu šíření požáru – lokalizovat požár. Organizovat družstvo nebo jednotku PO tak, aby došlo k efektivní likvidaci požáru s minimalizací druhotných škod.

Potřebné znalosti:

- *zná obecné zásady pro stanovení hlavních směrů nasazení sil a prostředků,*
- *zná obecné principy a funkce požárního útoku a obrany,*
- *zná obecné podmínky ztěžující hašení požárů a metody směřující k jejich eliminaci,*
- *zná složité podmínky pro zásah podle právního předpisu,*
- *zná obecné zásady bojového rozvinutí,*
- *zná základní takticko-technická data věcných prostředků, včetně metod jejich nouzového využití při požárech,*
- *zná taktiku ustavení a rozmístění požární techniky v závislosti na druhu techniky a charakteru požáru,*
- *zná úkoly průzkumu a metody jeho provádění,*
- *zná taktické postupy a metody pro hašení požárů (zejména požárů v budovách, požárů na volných prostranstvích, požárů hořlavých kapalin v otevřených technologických zařízeních, požárů plynů a zkapalněných plynů v tlakových nádobách, požárů dopravních prostředků a požárů zařízení pod elektrickým napětím),*
- *zná metody organizace záchranných prací při požáru včetně taktiky vyhledávání obětí a označování prohledaných prostorů,*
- *zná metody a postupy ochrany majetku v místě zásahu jednotky PO,*
- *zná druhy obvyklých energií a médií přiváděných do objektů, způsoby jejich označování a postupy vyhledávání a vypnutí, uzavření nebo odpojení,*
- *zná druhy obvyklých stavebních konstrukcí včetně vlivu požáru a jeho produktů na jejich stabilitu,*

- *zná metody otevírání a rozebírání stavebních konstrukcí,*
- *zná principy, důvody, metody a postupy odvětrávání objektů,*
- *zná způsoby využití vodních zdrojů a zajištění potřebných hasebních látek v odpovídajícím množství,*
- *zná význam a funkci DZP ve vztahu ke zdolávání požáru,*
- *zná důvody a způsob předávání místa zásahu dotčeným osobám.*

Potřebné dovednosti:

- *je schopen určit průzkumnou skupinu, sám její činnost řídit nebo stanovit vedoucího skupiny a zadat mu úkol a dále vyhodnotit výsledek průzkumu s ohledem na zjištěné skutečnosti,*
- *je schopen stanovit priority postupu s ohledem na taktickou hodnotu družstva nebo jednotek PO na místě požáru,*
- *je schopen rozhodnout o druhu bojového rozvinutí a druhu hasební látky,*
- *je schopen určit způsob proniknutí do objektu,*
- *je schopen určit věcné prostředky nezbytné k bezpečnému zdolání požáru,*
- *umí se orientovat ve schématech (půdorysech) objektů v grafické části operativní karty tak, že pozná svou polohu, stavební konstrukce, požárně bezpečnostní zařízení, uzávěry energií, médií a surovin, zpevněné a nezpevněné plochy, vodní zdroje a ostatní důležité informace,*
- *je schopen stanovit způsob odvětrání, určit místo pro odvod produktů hoření případně stanovit postup k otevření stavební konstrukce.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná obecná nebezpečí při požáru,*
- *zná opatření a postupy ke snížení nebezpečí pro zasahující hasiče a ohrožené osoby,*
- *zná důsledky nesprávného nasazení sil a prostředků.*

2.3. Požární prevence

Využívat stavební a technická opatření omezující šíření požáru k volbě optimálního postupu při nasazování sil a prostředků.

Potřebné znalosti:

- *zná účel a funkci požárních stěn, stropů a uzávěrů otvorů,*
- *zná význam požárního úseku,*
- *zná druhy, funkce a značení únikových a zásahových cest,*
- *zná druhy a funkce požárně bezpečnostních zařízení.*

Potřebné dovednosti:

- *je schopen při požáru využívat požárně bezpečnostní zařízení,*
- *je schopen využívat požární úseky k nasazování sil a prostředků.*

2.4. Zjišťování příčin vzniku požáru

Zachovat stopy, důkazy a poznatky důležité pro objasnění příčiny vzniku požáru orgánem státního požárního dozoru případně orgány činnými v trestním řízení.

Potřebné znalosti:

- *je seznámen s metodami zjišťování příčin vzniku požárů,*
- *je seznámen se způsoby, jakými dochází k poškození důkazů a stop,*
- *zná důsledky znehodnocování stop a důkazů.*

Potřebné dovednosti:

- *je schopen rozpoznat pravděpodobné místo vzniku požáru,*
- *je schopen organizačně a technicky zabezpečit stopy a důkazy před poškozením.*

3. Záchrané práce při mimořádných událostech

3.1. Záchrané práce při dopravních nehodách

Organizovat a řídit záchrané práce při silniční dopravní nehodě na pozemní komunikaci i mimo ni.

Potřebné znalosti:

- *zná úkoly jednotky PO při zásahu na dopravní nehody,*
- *zná organizační a technická opatření prováděná v rámci předurčenosti jednotky PO (místa přejezdů dělicích pásů dálnic, nestandardní nájezdy na komunikace apod.),*
- *zná zásady koordinace zasahujících složek IZS,*

- zná taktiku vyprošťování osob z vozidla, metody a posloupnost standardních operací s ohledem na konstrukci vozidla,
- zná základní takticko-technická data věcných prostředků, včetně možností jejich nouzového využití,
- zná zásady komunikace s oběťmi dopravní nehody.

Potřebné dovednosti:

- je schopen na základě charakteru dopravní nehody stanovit postup prováděných úkonů,
- je schopen koordinovat činnost všech zúčastněných složek IZS,
- je schopen manipulovat s oběťmi nehody tak, aby neproduzoval jejich utrpení.

Bezpečnostní zásady:

- zná nebezpečí vyplývající z činností prováděných v souvislosti se záchrannými pracemi při dopravních nehodách,
- je schopen identifikovat nebezpečí pro zasahující jednotku PO na základě obecně známých ukazatelů souvisejících s konstrukčními zvláštnostmi vozidel (alternativní pohony, airbagy, hydraulické nárazníky apod.).

3.2. **Záchranné práce v přítomnosti nebezpečných látek**

Provést záchranné práce směřující k odstranění ohrožení zdraví a života osob a ohrožení životního prostředí přerušením příčiny nebo omezením rizik tak, aby zásah byl efektivní a bezpečný s ohledem na taktické možnosti jednotky PO.

Potřebné znalosti:

- zná identifikační systémy používané k označení nebezpečných látek, na základě nichž je schopen vyhodnotit nebezpečí na místě zásahu, popř. druh nebezpečné látky,
- umí využít informační podporu operačního a informačního střediska,
- je schopen stanovit nebezpečnou zónu na základě zjištěných informací, druhu nebezpečné látky a situace na místě zásahu,
- zná úkoly a taktické postupy při úniku nebezpečných látek vzhledem k vybavení a předurčenosti své jednotky PO,
- zná organizaci místa zásahu s přítomností nebezpečné látky,
- zná podmínky pro používání a výkon práce v ochranných protichemických oděvech (rovnotlakých i přetlakových) s dýchací technikou, včetně dekontaminace,
- zná zásady vedení evidence a kontroly plánovaných časů nasazených hasičů,
- zná takticko-technická data věcných prostředků, včetně metod jejich nouzového využití při zásahu s přítomností nebezpečné látky,
- zná důvody pro vyzoomování dotčených složek IZS nebo orgánů státní správy a samosprávy.

Potřebné dovednosti:

- umí vyhodnotit nebezpečí na místě zásahu podle systémů označování nebezpečných látek (zejména Kemler-kód),
- je schopen stanovit priority a prvořadá opatření do příjezdu dalších jednotek PO a předání velení zásahu,
- je schopen vést odpovídající formou přehlednou evidenci a kontrolu nasazených hasičů a osob v nebezpečné zóně.

Bezpečnostní zásady:

- zná nebezpečí a rizika spojená se zásahem s přítomností nebezpečné látky ve vztahu k ochraně osob na místě zásahu,
- zná důsledky špatně vyhodnoceného nebezpečí a nesprávné organizace místa zásahu,
- zná důsledky nesprávného vedení evidence a kontroly nasazených hasičů a osob v nebezpečné zóně.

3.3. **Záchranné práce při živelních pohromách**

Organizovat a řídit záchranné práce při živelních pohromách a mimořádných událostech způsobených povodní a přívalovými dešti, větrem, sesuvem půdy apod.

Potřebné znalosti:

- zná úkoly jednotky PO při zásahu při živelních pohromách,
- zná organizační a technická opatření prováděná v rámci předurčenosti své jednotky PO,
- zná zásady koordinace zasahujících složek IZS a spolupráce se zasahujícími složkami IZS,
- zná taktiku záchrany a evakuace osob, zvířat a majetku, metody a posloupnost standardních operací s ohledem na řešenou událost,

- *zná způsoby využití věcných prostředků k provedení nestandardní záchranné operace,*
- *zná základní takticko-technická data věcných prostředků, včetně možností jejich nouzového využití,*
- *zná zásady komunikace s oběťmi živelní pohromy.*

Potřebné dovednosti:

- *je schopen na základě charakteru mimořádné události stanovit postup prováděných úkonů,*
- *je schopen zajistit koordinaci všech zúčastněných složek IZS.*

Bezpečnostní zásady:

- *zná nebezpečí vyplývající z činností prováděných v souvislosti se záchrannými pracemi při živelních pohromách,*
- *je schopen identifikovat nebezpečí pro zasahující jednotku PO na základě jemu dostupných informací o vývoji situace.*